

המקומון - העדכון היומי לרשויות המקומיות

הפרשנות הנכונה של סעיף 5(ח) לפקודת מסי העיריה ומסי הממשלה (פיטורין) 1938

עמנ 20-11-13151 מנהל הארנונה בעיריית רמת גן נ' מועדון המרגנית

מועדון מרגנית (להלן - המועדון) הינו עמותה המפעילה מועדון ספורט בתחום שיפוט עיריית רמת גן (להלן - העירייה) והוא מחזיק בשטח כולל של כ-7,000 מ"ר הכוללים מדשאות, מתקני ספורט ומבנים, הכוללים בריכות שחיה, מגרשי טניס, חדר כושר, אולמות ספורט וכד'. בתחום המועדון מתקיימים חוגי ספורט, אך גם מספר חוגים שאינם חוגי ספורט, כמו חוג רישום, פיסל, ציור ותכשיטנות, עבור אוכלוסיה בוגרת.

סעיף 5(ח) לפקודת הפיטורין, קובע פטור חלקי מארנונה ל"כל קרקע או בנין המשמשים אך ורק לצרכי ספורט או תרבות הגוף שלא למטרות רווח". בשנת 2015 הגיש המועדון בקשה למנהל הארנונה בעירייה, לקבלת פטור מארנונה בהתאם לסעיף 5(ח) לפקודת הפיטורין, ומשזו נדחתה, הגיש ערר. במסגרת הערר טען המועדון שעיקר הפעילות המתבצעת בתחום המועדון הינה פעילות ספורט. עם זו מתקיימת בו גם פעילות חוגים שאינם חוגי ספורט, אך זו מתבצעת בשטח מוגדר בלבד. ועדת הערר דחתה את הערר, וקבעה שהמועדון לא הוכיח שהפעילות שאינה ספורטיבית מתבצעת רק בשטח אחד מוגדר. בשנת 2018 הגיש המועדון בקשה נוספת לפטור מארנונה בהתאם לסעיף 5(ח) לפקודת הפיטורין, וביקש להחיל את הפטור על כל שטח המועדון, ולחילופין להחילו על השטחים שבהתאם מתקיימת פעילות ספורט בלבד, למעט השטח המוגדר שגודלו 50 מ"ר בלבד, שבו מתקיימת פעילות שאינה פעילות ספורט. משנדחתה טענת המועדון על ידי מנהל הארנונה הגיש המועדון ערר. ועדת הערר לענייני ארנונה קבעה שהמועדון הוכיח שהוא פועל כעמותה ללא כוונת רווח, שעיקר פעילותו הינה פעילות ספורט ושהפעילות שאינה ספורטיבית מתקיימת רק באולם מוגדר. לפיכך, קיבלה הועדה את הערר, וקבעה ששטח המועדון, למעט שטח האולם שבו מתקיימים חוגים שאינם חוגי ספורט, יזכה להנחה הקבועה בסעיף 5(ח) לפקודת הפיטורין.

העירייה הגישה ערעור מינהלי על החלטת ועדת הערר, במסגרתו טענה שהמונח "אך ורק" שבסעיף 5(ח) לפקודת הפיטורין, לא מאפשר, על מנת לזכות בפטור מארנונה בהתאם לו, עריכת כל פעילות אחרת בנכס בכללותו, מלבד פעילות ספורט.

היועמ"ש לממשלה הגיש עמדה מטעמו בתיק לפיה "סעיף 5(ח) לפקודת הפיטורין אינו מאפשר להבחין בין פעילויות המזכות בפטור לבין כאלו שאינן מזכות בפטור, המתקיימות בנכס אחד, גם אם במבנים שונים ונפרדים באותו נכס. לשון הוראת הפטור היא ברורה ומתייחסת לנכס ("קרקע או בניין") הנישום כולו כיחידה אחת ע"י הרשות המקומית". עם זאת, הוסיף היועמ"ש "כי לצד עמדה זו, מקום בו מתקיימים באותו נכס באופן נפרד, זו לצד זו, פעילות שמזכה בפטור ואחרת שאינה מזכה בפטור, אין לשלול את האפשרות כי הפטור יינתן לאותם שטחים מוגדרים שבהם מתקיימת פעילות מזכה, רק אם הנישום הקדים והגיש בקשה לפצל את הנכס (ככל שניתן הדבר) על מנת שכל אחד מחלקי הנכס יחויב בנפרד בתשלום ארנונה. ככל שהפיצול אפשרי, ניתן יהיה לבקש החלת הפטור על אותו חלק של הנכס, שהוא לבדו מקיים פעילות אך ורק לצרכי ספורט או תרבות הגוף".

כב' השופטת כהן קיבלה את הערעור, ובתוך כך קבעה שהכלל הוא, בהתאם לסעיף 5(א) לתקנות הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992 שיש להטיל ארנונה על נכסים. מתן פטור מארנונה לנכס, היא חריג לכלל זה בהתאם לפסיקה, והיא תעשה רק "כאשר הנישום נמצא בבירור בתחום תנאי הפטור או ההנחה בהתאם ללשונם ולתכליתם". כפי שנקבע בעניין עמ"נ 18-01-53736 מכון שכטר למדעי היהדות נ' שר הפנים, בחינת לשון פקודת הפיטורין מעלה ש"כל אימת שביקש לתת פטור לקרקע או מבנה לשימוש שעיקרו עונה על מטרת הפטור קבע המחוקק כהאי לישנא". דהיינו, הדיבור "אך ורק" ברור ולא ניתן להחליפו ב"בעיקר".

על כן נקבע, שלאור העובדה שבנכס מתקיימים מספר חוגים שאינם חוגי ספורט, לא זכאי הנכס בכללותו לפטור בהתאם לפקודת הפיטורין. עם זאת, מאחר שעמדת היועמ"ש כמפורט לעיל היתה מקובלת על כב' השופטת כהן, נבדק על ידה האם יש לראות בהשגת המועדון כבקשה לפיצול הנכס ובהתאם, בהחלטת ועדת הערר ככזו שקובעת פיצול של הנכס, ומחילה פטור מארנונה בהתאם לסעיף 5(ח) הני"ל על נכס מפוצל, או שמא נקבע בהחלטה נשוא הערעור שהפטור בהתאם לסעיף 5(ח) לפקודת הפיטורין יוחל על חלק מנכס אחד. נקבע שהחלטת הועדה קמא אינה מתייחסת לפיצול הנכס לשני נכסים, ומשכך נקבע שהחלטה אינה כדין.

"כיצד תיקבע

המשמעות

הנכונה של

ההיגד "אך ורק"

שבסעיף 5 ח'

לפקודת

הפיטורין? ...

"נקודת המוצא

היא הלשון

שנקט המחוקק.

אין לכך משמעות

נכונה של דיבור,

אם אין לה עיגון

לשוני ולו

מינימלי בתורת

הלשון... הלשון

איננה אלא

נקודת מוצא.

לעולם אין לסיים

בה... כיצד

תיעשה

הבחירה? על פי

מטרת ההוראה

בה נמצא הדיבור

ותכליתה, להיות

החוק יצירה

נורמטיבית

הבאה להגשים

מטרה

חברתית..."